

ART I FOLLIA
JOAN OBIOLS VIÉ
PSIQUIATRE I HUMANISTA

Fundació

JOAN BROSSA

L'EXPOSICIÓ

L'exposició **ART I FOLLIA**. *Joan Obiols Vié. Psiquiatre i humanista*, inaugurada el 25 d'octubre de 2018 i que es podrà veure fins el 14 d'abril del 2019 a la nova seu de la Fundació Joan Brossa situada al carrer de La Seca, 2 (al bell mig del Born de Barcelona), mostra, a través del seu excepcional arxiu i de la col·lecció d'art personal (mai exhibits en el seu conjunt fins ara), el caràcter polifacètic del doctor **JOAN OBIOLS** i de la seva brillant trajectòria professional.

La primera part de la mostra permet endinsar-nos en els treballs vinculats a la psicopatologia de l'expressió i a la innovadora visió de l'*art brut*. La presentació de més de seixanta dibuixos de malalts psiquiàtrics dialoga i es complementa amb una impactant obra formada per vuitanta imatges de malalts realitzades pel doctor **JOAN OBIOLS**, també afeccionat a la fotografia.

La segona part ens permet conèixer la seva vinculació i activisme relacionats amb les més innovadores tendències del moment en art, música, teatre, cinema i fotografia, així com alguna de les facetes de la seva polifacètica personalitat com pot ser el col·leccionisme amb obres de **JOAN PONÇ**, **ANTONI TÀPIES**, **SALVADOR DALÍ** o **PEREJAUME**, entre d'altres.

EL COMISSARI, SOBRE L'EXPOSICIÓ

Art i malaltia mental: una relació complexa i fascinant que ha ocupat durant segles la filosofia, l'art, la psiquiatria i, actualment, la neurociència. També implica una visió "humanista" de l'acció terapèutica en el trastorn mental que potser estem perdent... D'altra banda, aquesta exposició salda un cert deute pendent de la ciutat de Barcelona i del seu món cultural amb la figura de **JOAN OBIOLS VIÉ**. Més enllà de la seva activitat científica i acadèmica, ja valorada en el seu moment en els fòrums corresponents, mancava un reconeixement públic del seu activisme i de la seva figura com a dinamitzador cultural en una època, les dècades dels 50s, 60s i 70s, de gran penúria i restriccions de tota mena sota el règim i la dictadura franquista. El seu tarannà vitalista, emprenedor i entusiasta, curiós i extremadament sociable el va convertir en una figura clau en aquelles èpoques en una part molt important de la vida cultural (teatre, pintura, música) de la ciutat. L'acollida de l'exposició a la Fundació Brossa és, alhora, un record de la seva relació amb **JOAN BROSSA**, un feliç homenatge a la que va ser, probablement, la seva principal passió: l'amistat.

Jordi Obiols, comissari de l'exposició

CONTIGUTS DE L'EXPOSICIÓ

Psiquiatria

1. Fotografies de malalts mentals realitzades pel doctor Obiols

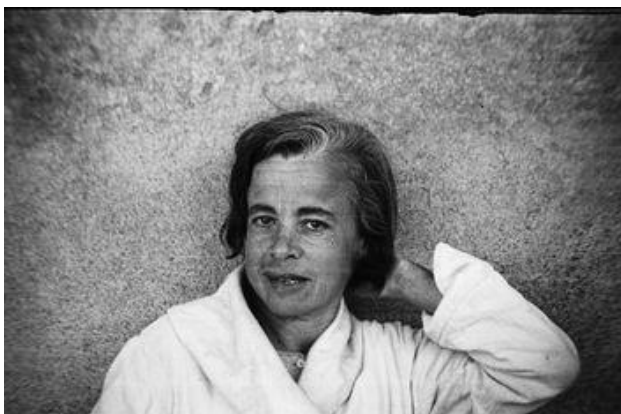
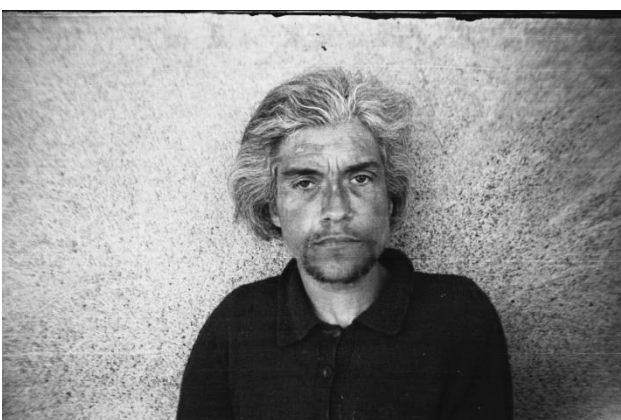
L'exposició s'inicia amb un impactant retaule de **80 FOTOGRAFIES DE MALALTS MENTALS** realitzades per **JOAN OBIOLS** en les quals es mostra amb tota la cruesa el patiment dels malalts amb trastorns psiquiàtrics durant el període dels anys quaranta-cinquanta.

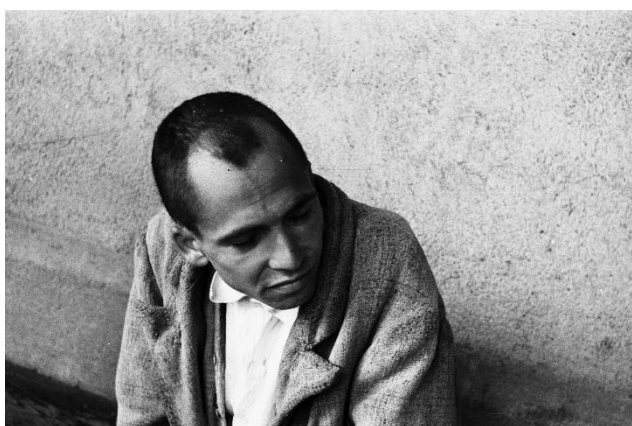
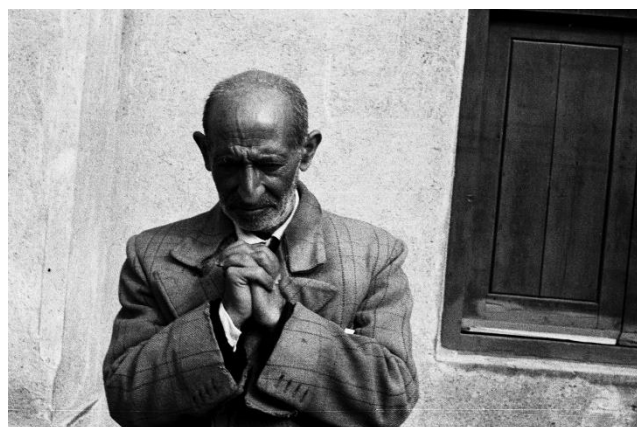
"En elles hi deduïm la precarietat de la psiquiatria d'aquells anys. Sense gaire excepció, la intervenció es limitava al confinament entre les quatre parets del "manicomi", que no era massa més que un establiment penitenciari de condicions molt dures, on s'hi exercia la contenció i també, eventualment, la repressió, física i verbal, dels interns. Alguns dels fotografiats semblen sortits directament de la Salpêtrière dels temps de Charcot, i no: és la Barcelona dels anys 40 i 50"

Text del catàleg: Víctor Obiols, "Àlbum de Frenografies".

Col·lecció de les 80 fotografies col·locades a la prestatgeria principal de la seu de la Fundació Joan Brossa

Selecció d'algunes fotografies de malalts
mentals realitzades pel dr. Joan Obiols

2. Dibuixos de malalts mentals com a art teràpia. Una tècnica innovadora introduïda pel doctor Obiols

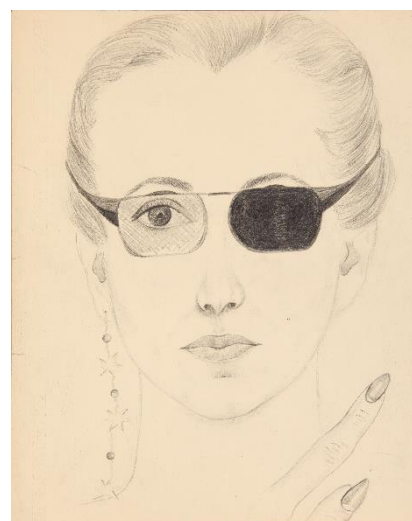
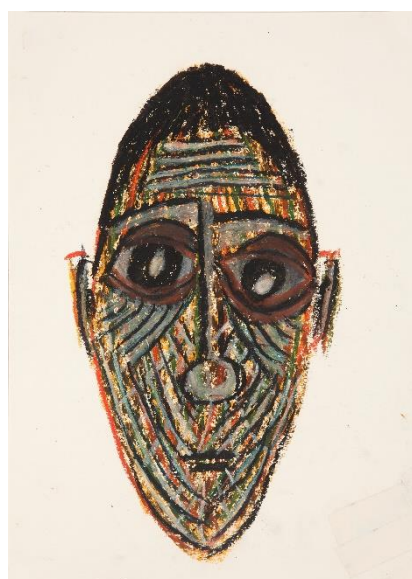
Com un mirall que es desdobra, just enfront de les intenses fotografies, unes taules que exposen una seixantena de dibuixos de malalts mentals. Obres que ens mostren la recerca i el treball del **DOCTOR OBIOLS** en el camp de teràpia per l'art i són una clara mostra del caràcter innovador d'una tècnica de la qual va ser precursor.

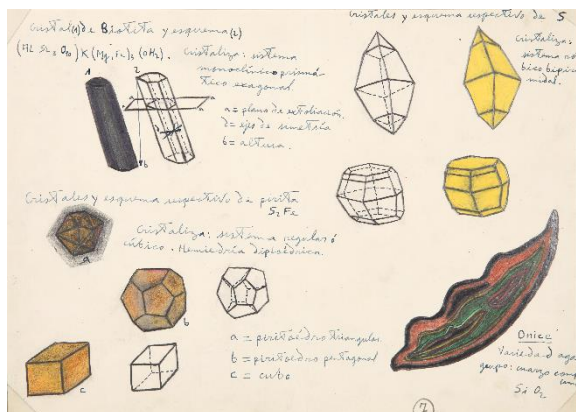
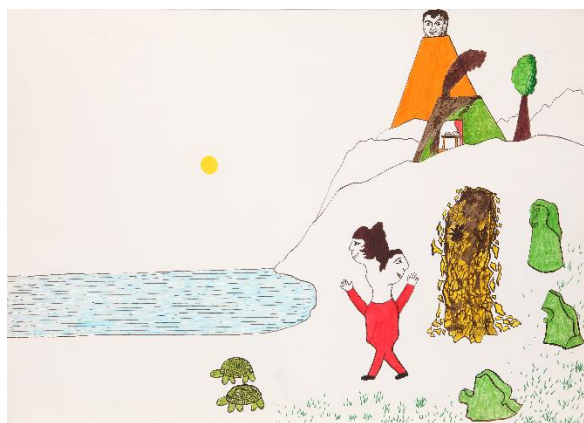
"Por tanto, considera el arte un auxiliar de la psicoterapia para los terapeutas de orientación psicoanalítica y a su vez como actividad ocupacional y lúdica. Basa su aportación en la cualidad de la actividad artística de influir en la evolución y el proceso psicodinámico del trastorno psiquiátrico"

Text del catàleg: Ana Hernández, "Joan Obiols, introductor de l'art-therapy en España"

Dues panoràmiques de les taules amb la col·lecció d'Art Brut

Humanisme

A la segona part de l'exposició, un centenar de documents ens mostren l'activitat, també clarament innovadora, que va portar a terme com a humanista.

1. La vinculació amb el teatre

JOAN OBIOLS va tenir una vinculació amb el teatre que es desdoblava en dues vessants, per una banda el seu interès per les propostes més avantguardistes del moment en el camp de l'escena que el portaven a organitzar al seu propi domicili activitats teatrals i musicals encapçalades pel grup d'amics tan destacats com **JOAN BROSSA**, **RICARD SALVAT**, **JULIETA SERRANO**.... per destacar alguns dels participants de les obres que es representaven organitzades pel **DOCTOR OBIOLS** i que els permetia experimentar les darreres tendències tot defugint la mirada inquisidora de la censura.

I per altra banda l'interès del teatre com a motor terapèutic.

"**JOAN OBIOLS** organitzà les sessions de psicodrama al Teatre Clínic, que van suposar una nova alternativa per pal·liar, que no guarir, el patiment dels malalts. A la del 2/4/1959, van actuar **GRISelda BARCELÓ**, **LLUÍS BOSCH** i **FRANCESC PACREU**, encarnant temes molts durs socialment. Traumes, maltractaments, violència domèstica foren representats sota el control i l'assessorament dels metges psiquiatres del Clínic"

Text del catàleg: Enric Ciurans "El poder terapèutic del teatre"

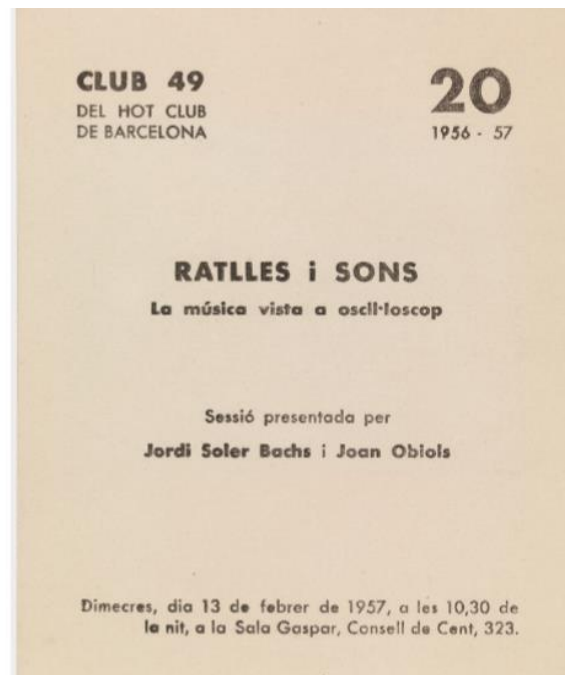
2. El Club 49

EL seu interès pel món cultural més avançat va fer que prengués part en les activitats del Club 49 i podem veure a l'exposició la seva intensa relació amb artistes com **ANTONI TÀPIES**, **J.J. THARRATS**, **MESTRES QUADRENY**.

"A la gent del Club 49 els agrada el jazz i la música contemporània, també l'art popular i la dansa flamenca, la pintura magicista i la poesia hipnagògica, les fantasies astrals i els orígens d'Altamira. Tenen vocació per les perifèries de la tradició, els fascinen les acrobàcies poètiques i els espais ocults del subconscient.

L'entitat programa, patrocina i dona suport a més de 400 iniciatives culturals fins el 1971. **JOAN OBIOLS** és un nom que es repeteix en les iniciatives del Club 49, en especial a les activitats relacionades amb el món del teatre i la música. Obiols serà l'amfitrió d'activitats a casa seva, promotor en nous espais de la ciutat, conferenciant, crític que escriu sobre teatre i amic complaent dels artistes"

Text del catàleg : Pilar Bonet, "Joan Obiols i el Club 49"

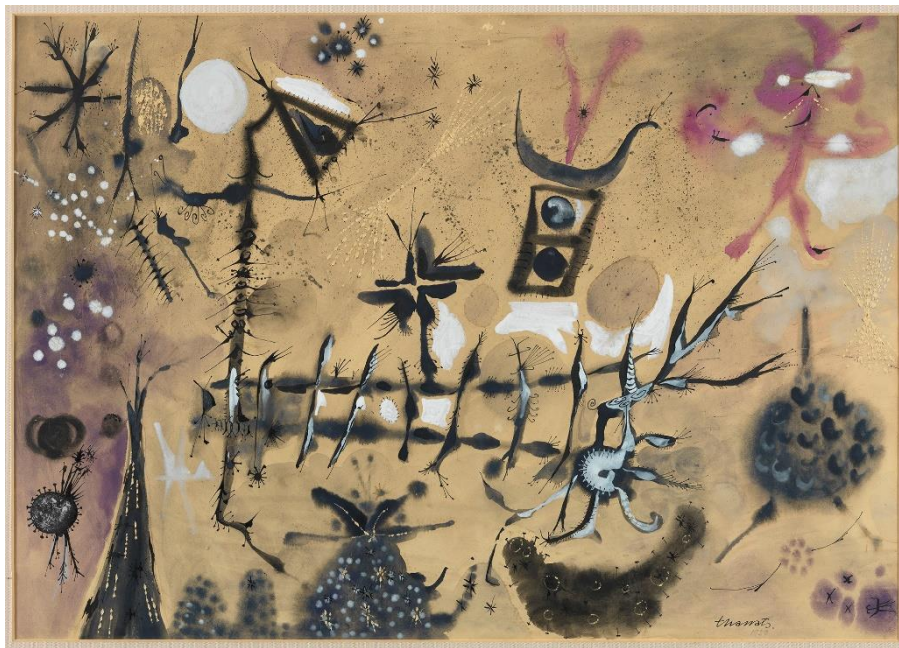
Programes del Club 49

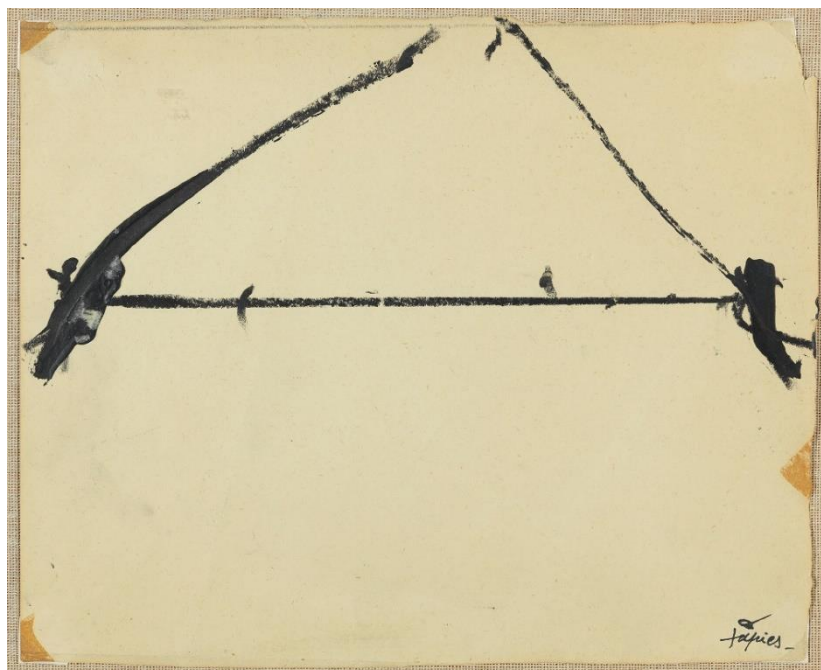

Panoràmica de la sala de dalt, dedicada a
l'àmbit humanístic de Joan Obiols Vié

3. Col·lecció d'obres d'art del doctor Obiols

La seva intensa relació amb el món cultural del moment va fer que anés configurant una col·lecció d'obres d'art amb obres de **SALVADOR DALÍ**, **ZUSH**, **JOAN PONÇ**, **ANTONI TÀPIES**, **PEREJAUME**, **J.J. THARRATS**, **VILADECANS**, **VILLÈLIA**, **CARLOS MENSA**, **PLA NARBONA**, etc. part de les quals es mostren en un apartat on es pot percebre la mirada precursora de l'art més innovador del moment.

Per ordre d'aparició: J.J. Tharrats,
Ponç, Tàpies, Perejaume, Zush

LLISTAT D'OBRA

Salvador Dalí
Sense títol
paper/tinta
52x47

J.J. Tharrats
Sense títol
Aquarel.la
50x70

Salvador Aulèstia
Sense títol
paper
48x49

Perejaume
Nen lluna
gouache/fusta
32x26,5

Carlos Mensa
Retrat del doctor
Obiols
tela/acrílic
100x82

Sergi Aguilar
Sense títol
Marbre

Zush
Sense títol
acrílic /paper
90x71

J.Pla Narbona
Retrat del Doctor
Obiols
paper/tinta
32x45

Humberto Rivas
Retrat Dr. Obiols
fotografia
15x15

Perejaume
Marina
gouache/tela
59 x72

Moisés Villèlia
Escultura mòbil 1
canya
100x25

Antoni Tàpies
Pasto
Paper/aquarel.la
45x60

Joan Ponç
Paisatge nocturn
oli /tela
65x83

Moisés Villèlia
Escultura mòbil 2
canya
120x45

Joan Obiols Vié
Col·lecció de retrats
de malalts mentals
80 fotografies

Joan Ponç
L'home groc
paper/TM
49x41

Antoni Tàpies
Sense títol
Paper
20X25

Diversos autors
Col·lecció de dibuixos
art brut
64 Dibuixos
Diverses tècniques

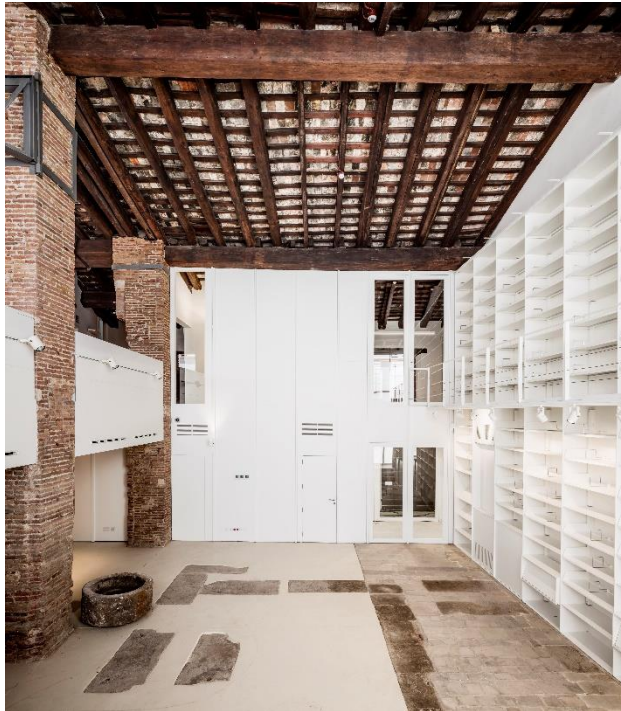
Joan Ponç
Figures
paper/
45x 32

Xavier Corberó
Lapsus Linguae
Marbre

Documents d'arxiu
Postals, programes,
fotografies, cartes
personals, etc.
Més d'un centenar de
documents

PROPOSTA DE DISSENY DE L'ESPai

La proposta de disseny de l'espai l'ha fet **MERITXELL INARAJA I GENÍS**, arquitecta que no només ha dissenyat l'espai expositiu d'*Art i follia*. *Joan Obiols Vié, psiquiatre i humanista*, sinó també ha estat la responsable de la restauració de l'antic edifici La Seca, fàbrica de la Moneda i actual seu de la Fundació Joan Brossa.

Panoràmica de la restauració de l'edifici La Seca 2 feta per Meritxell Inaraja. L'autor de les fotografies és Adrià Goula

MERITXELL INARAJA I GENÍS (1968) és arquitecta des del 1994 i des de 1995 dirigeix el seu propi estudi amb la realització de projectes i obres de restauració de patrimoni i equipaments culturals públics i privats.

En l'àmbit de la restauració de Patrimoni destaquen les obres de restauració de les Muralles de Vic, seleccionada als Premis FAD 2003, i la restauració de l'Antiga Fàbrica de la Moneda La Seca a Barcelona per a Espai Escènic Joan Brossa, obra mereixedora de diversos premis i present en el projecte Vogadors a la XIII Biennale Architettura Venezia 2012.

Actualment i des de l'any 2009 és membre de la Comissió Tècnica de Patrimoni Cultural de la Catalunya Central del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

INAUGURACIÓ ART I FOLLIA **25 d'octubre de 2018**

El 25 d'octubre del 2018 s'inaugura l'exposició *Art i follia*. *Joan Obiols Vié, psiquiatre humanista* a la nova seu de la Fundació Joan Brossa, al carrer de La Seca, 2. A l'acte hi assisteixen 200 persones.

Durant el matí se celebra una roda de premsa, amb presència de mitjans destacats (sobretot premsa escrita i especialitzada), i una visita guiada pel comissari i pel president de la Fundació Joan Brossa (Jordi Obiols i Vicenç Altaió) a l'exposició dedicada als periodistes.

Els mitjans que es fan ressò de l'exposició són: El País, Regió7, Vilaweb, La Vanguardia, Ara, El Punt Avui, El Nacional, Núvol, El Periódico. Consulteu el document de clipping amb el recull de referències.

Roda de premsa de la inauguració de l'exposició *Art i follia*.
Joan Obiols Vié, psiquiatre humanista

Acte d'inauguració de l'exposició celebrat el 25 d'octubre de 2018

CRÈDITS DE L'EXPOSICIÓ

Art i follia. Joan Obiols Vié. Psiquiatre i humanista

Comissari: Jordi Obiols

Adjunta comissariat: Fina Duran i Riu

Disseny espai expositiu: Meritxell Inaraja

Imatge gràfica: Àngela Broggi i Eulàlia Coma

Muntatge: L'Antiga Fusteria

Coordinació Fundació Joan Brossa: Maria Canelles

CONTACTE FUNDACIÓ JOAN BROSSA

93 458 99 94

fundacio@fundaciojoanbrossa.cat

www.fundaciojoanbrossa.cat

Responsable programes públics, comunicació i educació:

Judith Barnés: jbarnes@fundaciojoanbrossa.cat

Responsable projectes expositius i programació de l'espai

Maria Canelles: mcanelles@fundaciojoanbrossa.cat

Fundació

JOAN BROSSA